

rum suppresso usque ad ultimam editionem pragmaticam.

14. Eodem jure Neapolitano habet executionem paratam sententia affirmativa in judicio assistentiae lata, juxta receptam consuetudinem ortam ex interpretatione Ritus 259, relati in pragmat. 2, de appellat, qui sic accepitur. Verba predicti Ritus 259, juxta ordinem Caravite sunt, item non appellatur à decreto ipsius Curia civili, vel Criminali, loquitur de Magn. Cur. Vic. Quæ verba quamvis pro hoc casu accepiantur, videlicet de decreto assistentiae, ut notat Caravita ad eundem Ritus, num. 16. tamen ut ibidem in additione animadvertis Constantinus Papa, non significant hunc casum, nec video, qua ratione ad eum dumtaxat restringantur, cum sint generalia, atque ideo generiter acceperint ab Afflict. dec. 261. num. 1. & dec. 356. num. 1, & à Capicio dec. 137. num. 17. & dec. 144. numer. 2, quamvis ibi videatur loqui de Mag. Cur. Vicar. Regni Sicilia ultra Farum. Neque item video, cur usas id retinuerit in decretis assistentiae affirmativis, quæ civilia sunt, cum tamen in decretis criminalibus, de quibus loquitur Ritus per eadem verba, contrarium servari videamus, a quibus quotidie videmus & appellationem interponi, & eam per appellationem suspendi, quod animadvertis Caravita ubi supra, num. 17, dicens predictum Ritus 259, esse correctum ex Ritu subsequenti 261, ubi videatur permitti appellatio, & ibi iterum notat Idem Caravita numer. 3. Ut cunque sit, negari non potest, esse Ritus, quo disponatur, exequendum esse decreterum assistentiae affirmativum, appellatione non obstante, cum id testetur predicta Prag. 2, de appell. Nullus autem alias Ritus est, qui de ea re loquatur, præter predictum Ritus 259, per predicta verba. Cum vera sit traditio Maranta post Bartolum in leg. admonendi 31. numer. 7. ff. de jure iurando, que communiter approbarunt à Doctribus, ut notat Additio ibi, & est conformis Glossa ibidem verbo, Constitutionibus, videlicet, legem, vel statutum faciens mentionem de alio statuto, fidem facere, quamvis mentionatum statutum non inveniatur. Habet apud Marantam in suis singularibus, verb. Statutum impones param. Ideo id ita in Regno receptum est, ut testatur tum predicta Additio Constantini Papa, tum etiam Afflictis dec. 261. & dec. 339. num. 1. Franchis dec. 120. & dec. 136. numer. 1. Maranta in praxi 6. part. tit. & quandoque appellatur, num. 18. Lancellotus de attentatis, par. 2. cap. 12. limitat. 28. Muscatellus in prax. lib. 1. part. 7. gloss. Condemnatio, ex num. 110. & libra secundo. part. 1. gloss. Sententia, ex n. 135. Galuppus in prax. S.C. part. 3. cap. 5. num. 34. Rovitus in pragmat. 2. ex numer. 1. de appellat. Novarius in collectan. 13. ad dictam pragmat. 2. Horatius Barbatus super pragm. de assistentia, gloss. 1. ex num. 24. & num. 26. & 27. Tapia ad eandem pragmat. de assistentia, num. 4. lib. 3. Juris Neap. Rubr. 40.
15. Quamvis autem predictus Ritus loquatur solum de M. C. V. concedens executionem decreterum affirmativis ejusdem, non obstante appellatione, tanquam superioris, & eminentis Tribunalis, de quibus etiam solis videtur loquutus Tapia nuper relatus, quæ videtur esse magna preeminentia, & insigne privilegium, contra regulam juris communis, in l. & in majoribus 20. Cod. de appellat. quam tradunt Socin. regula 40. Bernardus Diaz regula 35. Petrus Duennas regula 45. Maranta in prax. part. 6. tit. & quandoque appellatur, n. 246. Scaccia de appellat. quest. 16. num. 1. & quest. 17. num. 1. meminit Surdis de alimentis, tit. 8. privil. 60. ex num. 1. ac per consequens non communicandum Curris inferioribus, in quibus non eadem rationes videntur, & proinde potius limitandum, quam extendendum, leg. quod vero 14. ff. de legibus, jureque optimo Advocati illi, quorum meminit Constantinus Papa in additione ad predictum Ritus 259, tentaverint, restrixi debere ad decreta Mag. Cur. Vic. & in eis tantum servari, quos ille non sine iure reprehendit: Ufus tamen obtinuit, ut in sententiis assistentiae omnium Tribunalium, etiam inferiorum, observetur, illisque concedatur execu-tio appellatione remota, quæ non habet effectum suspensum, sed solum devolutivum, ut transmittatur processus ad tribunalia superiora, in quibus examinatur, an sententia assistentiae recte fuerit lata, ut confirmetur, an minus recte, ut revocetur. Meminique dum ex facto de hoc ob predictas rationes me interveniente dubitatum esset in S. Cons. an videlicet ille ritus, etiam in inferioribus Tribunalibus efficietur practicandus, voluisseque exquirere, & cognoscere ab antiquioribus Consiliariis stylum consuetum,

fuscarique eorum sententiam, qui responderunt, servari in toto Regno, ut sententia affirmativa assistentiae mandarentur exequitione appellatione non obstante, quamvis latè à judicibus inferioribus, quemadmodum servatur in decretis M. C. Quam etiam primum receptam testatur Horatius Barbatus super pragmatica de assistentia, dist. 1. gloss. 1. n. 26. Quæ extenso fortassis orta est ex predicta pragmat. 2. de appellat. quæ est lex universalis, qua ille Ritus servari jubetur, ut videlicet executio decretri affirmativi assistentiae ob appellationem non retardetur, sed solum ex remedio nullitatris ex eisdem actis. Aut fortassis etiam ex eo, quod Ritus Mag. Cur. debent observari ab omnibus judicibus inferioribus, ut tradit Franch. decif. 143. ex num. 6. Grammaticus in Constit. Si quis in posterum num. 3. & 23. lib. 1. Caravit. ad Ritus 1. numer. 3. & 4. Dum tamen advertas, sententiam assistentiae affirmativam tunc non posse executioni mandari, cum conjungitur cum sententia condemnatoria in actione personali, cum caput condemnationis in actione personali suspendatur per appellationem, & certum sit ob mixtionem cum causa appellabili reddi appellabile caput inappellabile, ut dicam infra, tit. 3. disput. 12. num. 8. & latius tractat, Barb. super pragmat. de assistent. gloss. 1. ex num. 40. & num. 65. & 66.

An vero sententia, seu decretum negativum in judicio assistentiae lata in M. C. V. in gradu appellationis à tribunali inferiori, quibus revocantur sententia, aut decreta judicis inferioris, concedentes assistentiam, declarantia, assistentiam esse denegandam, aut locum non habere, ac proinde bona adjudicata creditori ab inferiori judice esse debitoti restituenda, habeant paratam executionem, non obstante appellatione interposita ad Sacrum Consilium, difficultatem habet. Proposui vero dubitationem in sententia revocatoria Magn. Cur. quoniam si sententia revocatoria esset lata in Sac. Cons. probabiliter erit executioni mandanda, nam omnis sententia Sac. Cons. habet paratam executionem, ut dixi superius, num. 12.

In qua, prima sententia ait decretum in gradu appellationis latum revocans sententiam concessam à judice inferiori, habere paratam executionem, quemadmodum eam habet decretum affirmativum, & quod consequens est, bona adjudicata prioris decretri vigore, esse debitori restituenda cum effectu virtute secundi decreti revocantis primi. Hanc tenuit Franchis decision. 136. Vivius decision. 236. num. 8. Novarius dict. collectan. 13. ad pragmat. Regn. Neapolitan. num. 4. Barbatus ad pragmat. de assistentia, gloss. 1. numer. 36. Tapia ad eandem pragmat. de assistentia, numer. 5. libro tertio, Juris Neapolitan. Rubr. 40. Salernitanus decision. 25. camque sententia videtur approbare Muscatellus in prax. lib. 1. part. 7. gloss. Condemnatio, ex num. 110. & libra secundo. part. 1. gloss. Sententia, ex n. 135. Galuppus in prax. S.C. part. 3. cap. 5. num. 34. Rovitus in pragmat. 2. ex numer. 1. de appellat. Novarius in collectan. 13. ad dictam pragmat. 2. Horatius Barbatus super pragm. de assistentia, gloss. 1. ex num. 24. & num. 26. & 27. Tapia ad eandem pragmat. de assistentia, num. 4. lib. 3. Juris Neap. Rubr. 40.

16. Quamvis autem predictus Ritus loquatur solum de M. C. V. concedens executionem decreterum affirmativis ejusdem, non obstante appellatione, tanquam superioris, & eminentis Tribunalis, de quibus etiam solis videtur loquutus Tapia nuper relatus, quæ videtur esse magna preeminentia, & insigne privilegium, contra regulam juris communis, in l. & in majoribus 20. Cod. de appellat. quam tradunt Socin. regula 40. Bernardus Diaz regula 35. Petrus Duennas regula 45. Maranta in prax. part. 6. tit. & quandoque appellatur, n. 246. Scaccia de appellat. quest. 16. num. 1. & quest. 17. num. 1. meminit Surdis de alimentis, tit. 8. privil. 60. ex num. 1. ac per consequens non communicandum Curris inferioribus, in quibus non eadem rationes videntur, & proinde potius limitandum, quam extendendum, leg. quod vero 14. ff. de legibus, jureque optimo Advocati illi, quorum meminit Constantinus Papa in additione ad predictum Ritus 259, tentaverint, restrixi debere ad decreta Mag. Cur. Vic. & in eis tantum servari, quos ille non sine iure reprehendit: Ufus tamen obtinuit, ut in sententiis assistentiae omnium Tribunalium, etiam inferiorum, observetur, illisque concedatur execu-tio appellatione remota, quæ non habet effectum suspensum, sed solum devolutivum, ut transmittatur processus ad tribunalia superiora, in quibus examinatur, an sententia assistentiae recte fuerit lata, ut confirmetur, an minus recte, ut revocetur. Meminique dum ex facto de hoc ob predictas rationes me interveniente dubitatum esset in S. Cons. an videlicet ille ritus, etiam in inferioribus Tribunalibus efficietur practicandus, voluisseque exquirere, & cognoscere ab antiquioribus Consiliariis stylum consuetum,

Disputatio VIII.

- appellatio actori creditori à sententia, qua pronunciatur, instrumentum non esse exequendum. Ergo si sententia lata in favorem actoris habet executionem paratam, similiter habebit secunda lata in favorem rei.
18. Contraria tamen sententia, quinimo sententiam negativam in gradu appellationis latam pro reo, revocatoriam assistentiae concessa per primam, ab inferiori pronunciatam in favorem actoris, non habere paratam executionem, si ab ea appellat actor, videtur verisimilior, & urgentioribus rationibus innixa. In eam inclinat Rovitus ad pragmat. 2. num. 8. & 9. de appellat. dicens, contra sententiam Vincentii de Franchis, cum casus acciderit, esse ulterius cogitandum. Hanc sententiam, quamvis non loquatur in specie diuicio assistentiae usitato in hoc Regno, loquentes de sententia lata super executione instrumenti garantigii, aut de quavis alia sententia exequibili, tuentur Parladorius lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 5. part. 15. ex n. 4. Gonzalez in regulam 8. Cancellerie, glossa 6. ex num. 188. & ex num. 202. & ibi num. 208. assertit, huic sententia conformem esse stylum Curia Romana. Paz in pragmat. 1. tom. 4. part. cap. 2. n. 38. qui refert plures. Et probatur primo, quia postquam semel executio habuit effectum, jam videtur extinta via executiva, & per consequens erit procedendum via ordinaria, leg. à Divo Pio 15. si post additum, ff. de re iudicat. ubi probatur, quod si res addicta via executiva creditori pro solutione sui debiti vigore rei iudicata, evita fuerit, non potest amplius creditor agere via executiva, quia jam fuit extinta vis, & effectus executionis, & ibi notat Bart. n. 1. Joannes Imola, n. 17. Paulus Alexand. num. 1. 2. & 3. Jason. num. 1. & 2. Parladorius dict. cap. fin. 5. part. 16. n. 19. 20. & 21.
19. Secundo, quoniam si qualibet sententia esset executioni mandanda, fieret, ut lites essent immortales, nam priusquam lis terminaretur, continget hinc inde fieri quatuor, vel plures executions, cum ex unaque sententia resulteret translatio rerum captarum pro executione ab actore in reum, & à reo in actorem, & infra ratione fructuum perceptorum, ad quorum restitutionem fieri deberet condemnatio, lites ex litibus orientur, litesque litibus confundentur, & inculcentur, contra textum in cap. Pastoralis 5. §. si vero renuntiatur, de caus. poss. & proprietate, & in leg. 4. §. ait pretor. ff. de re iudicat.
20. Tertio probatur hec sententiam ex lege Regia Castellæ, quæ est l. 4. tit. 21. lib. 4. Recopil. expens in eam rem à Parladorio d. cap. fin. 5. part. 5. 15. num. 4. qua statuitur, arbitrorum sententiam esse exequitioni mandandam, verum si sententia jam exequitioni mandata, revocata fuerit per tribunal superius, ad quod fuit provocatum, posse à tali sententia revocatoria supplicari, firma tamen remanente executione prius facta, donec alia sententia in gradu supplicationis, seu revisionis proferatur.
21. Quartu tandem probatur ex verbis pragmatice 2. de appellationibus, predictum Ritus 259, confirmantibus, & servari jubentibus. Nam verba pragmatica vim executivam tribuant solum decreto affirmativo in judicio assistentiae lata, imo vero testantur, Ritus de solo decreto affirmativo loquutum. Audi verba pragmaticæ: Magne Curia Vicaria Ritus, quod à decreto super assistentia affirmativo non appellatur, ad effectum retardante executionis, locum habere determinat, &c. Quare aut Ritus verba corrupta sunt, & imminuta, cum desit Verbum illud, Affirmative, aut certe quamvis Ritus generaliter loqueretur, verba illius solum pro decreto affirmativo accipiebantur, nam ita videtur illi interpretatus, & accepisse ex usitate tunc sensu, Afflictis dicta dec. 261. num. 1. dum ait, fuit in Consilio iudicatum, item in quocumque alio decreto, M.C. affirmativo, ut si appetuerit, mandetur executio, &c. Ex quibus pragmaticæ verbis limitat loquentis, colligitur legislatore decretis super assistentia negativis vim executivam denegare voluisse, & illa reliquias sub generali regula leg. & in majoribus 20. Cod. de appellat. dum illam solis affirmativis concepsit. Exceptio enim firmiter regulam in contrarium l. nam quod liquide, §. ultimo, ff. de pena legitima, leg. questionem, §. denique, ff. de fundo inscripti. Decius in lege 1. num. 21. ff. de regulis juris, Covar. lib. 2. variarum capit. 5. num. 6. Matienius in leg. 1. titul. 10. lib. 5. Recopilation. glossa 17. Mieres de majoribus, 1. part. question. 22. num. 2. & 3. cum sequentibus. Simon de Pratis de interpretatione ultim. voluntat. libro 4. inter-

pretat. 2. dubitatione 3. per totam, Mantica de tacit. & ambig. convent. lib. 7. titulo 10. ex numer. 30. volum. 1. Et succedit elegans, & celebris doctrina Angelii in leg. si res 7. num. 1. ff. de appellatio recipienda, & in lege quicquid 6. numer. 3. C. quorum appellat, non recipi, quam dicit se multoties practicasse, videlicet, quando denegatur appellatio à decretis affirmativis, censeri nihilominus permissem negativis, cessat enim in illis ratio prohibita appellatio, & urgenteribus rationibus innixa. In eam inclinat Rovitus ad pragmat. 2. num. 8. & 9. de appellat. dicens, contra sententiam Vincentii de Franchis, cum casus acciderit, esse ulterius cogitandum. Hanc sententiam, quamvis non loquatur in specie diuicio assistentiae usitato in hoc Regno, loquentes de sententia lata super executione instrumenti garantigii, aut de quavis alia sententia exequibili, tuentur Parladorius lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 5. part. 15. ex n. 4. Gonzalez in regulam 8. Cancellerie, glossa 6. ex num. 188. & ex num. 202. & ibi num. 208. assertit, huic sententia conformem esse stylum Curia Romana. Paz in pragmat. 1. tom. 4. part. cap. 2. n. 38. qui refert plures. Et probatur primo, quia postquam semel executio habuit effectum, jam videtur extinta via executiva, & per consequens erit procedendum via ordinaria, leg. à Divo Pio 15. si post additum, ff. de re iudicat. ubi probatur, quod si res addicta via executiva creditori pro solutione sui debiti vigore rei iudicata, evita fuerit, non potest amplius creditor agere via executiva, quia jam fuit extinta vis, & effectus executionis, & ibi notat Bart. n. 1. Joannes Imola, n. 17. Paulus Alexand. num. 1. 2. & 3. Jason. num. 1. & 2. Parladorius dict. cap. fin. 5. part. 16. n. 19. 20. & 21.

22. Haec rationes non solum reddunt hanc sententiam verisimilior, sed fortassis etiam magis veram ostendunt. Ad argumenta vero contraria facile responderi potest. Ad primum doctrinam illam Glossam in cap. accedens, ut lire non confit, videlicet revocata sententia exequibili, revocari, & retractari etiam executionem, sic esse intelligendam, ut retractetur quidem executionis, non tamen de facto & incontinenti, sed vel quando sententia retractans haberet executionem paratam, vel quando transit in rem iudicata, & ab ea non fuerit appellatum.

23. Ad secundum, regulam illam correlativorum, ut quod uno disponitur, in alio locum habeat, ex qua colligatur, inter actorem, & reum utpote correlativos aquilatatem servandam, habere plurimas fallentias. Centum congressis Joann. Bapt. de S. Blasio tractat. de correlativis, ex numer. 34. tom. 18. tractat. Septem rerulit. Anton. Gabriel lib. 6. commun. rit. de legib. concil. 3. ex num. 5. Et quod rem attinet tunc correlativorum regula locum non habet, cum est diversa ratio in uno, quam in alio, ut multis relatis adnotavit ubi supra Anton. Gabr. nu. 51. Joan. Bapt. de S. Blasio. num. 39. versicul. Duodecimo fallit, ubi id multis textibus comprobatur, docetque Alexand. in l. si emancipati 9. n. 6. in fin. C. de collat. quam legit in fine tituli, Cassianus in consuet. Burgund. in conclusione, & approbat. verb. Interpret. num. 10. conclus. 7. vers. Secus autem, August. Barbo. in locis communib. loco 29. n. 2. Everard. in locis legalib. loco 20. & correlativis, n. 7. & 8. Est autem multum diversa, & major ratio, cur decreto affirmativo assistentiae in favorem actoris concedatur vis executionis, quam negativo in favorem rei. Nam decretem affirmativum est conforme contractui facto ab ipso reo in favorem actoris, & sic concurrunt contractus, & sententia, ac per consequens aquilat est, ut majorem vim habeant, quo celerius actori satisfiat. At decretem negativum non concurrit cum contractu, imo est disforme, & illi repugnat, quare non potest habere tantam vim, & efficaciam, quam affirmarium, cum duo vincula fortiora sint, quam unum, l. penult. in princ. C. de adapt. Auth. itaque. C. commun. d. success. Negus. de pign. 5. p. merab. 4. n. 22. in fin. Joan. Garc. ad nobil. gloss. 6. n. 56. ubi plura adducit.

24. Secundo respondet Parladorius lib. 2. rerum quotid. d. c. 5. par. 5. §. 10. num. 15. regulam de aequalitate actoris, & rei locum non habere, cum aliiquid statuitur in favorem unius ex illis, quod si communicaret alteri, resulteret in damnum eius, cui concessus est favor. Nam cum statuat alia regula, quod favore unius introductum est, non debere in ejus damnum converti, l. nulla 25. ff. de legibus, l. 3. Dua autem sunt cause, ff. de Carbon. edit. l. quod favore 6. C. de legib. August. Barbo. Axiomate 96. fit, ut non possint actor, & reus esse aequalis in eo, quod in hac parte in favorem actoris provisum est, alioqui si favor actoris reo communicaretur, actoris favor converteretur in ejusdam damnum. Porro favore actoris, non rei statutum est, ut decretem assistentiae affirmativum executioni dem datur, appellatio non obstante, quo celerius creditoris faris.

satisfiat, quod si hoc reo communicaretur, lis immor-
talis fieret, procrastinante solutionem reo, & res
nunquam ad exitum deveniret. Igitur quod in gratiam
actorum introducuntur fuit, in corundem damnum re-
torqueretur.

²⁵ Ut vero nihil antiquitatis penitus ignoretur, sciendum
est, ab antiquis temporibus, tum ob praedictum Ritu, tum ob dictam pragmat. 2. de officio. receptione fuisse,
ut generaliter, & in omni casu decreta affinitate affirmativa
executioni mandarentur, ut plane significabant di-
latae pragmaticæ verba, sine ulla distinctione loquentia,
& consequenter sine distinctione in omnem casum intelligenda,
& accipienda, l. de perso, ff. de publici, in rem
act. l. non distinguimus, ff. de recep. arbitri. leg. 1. §. quod au-
tem Prost. ff. de auctorib. l. §. & generaliter ff. de leg. pref.
in l. fraudem, §. ultimo, in fin. ff. de militar. testam. ultima,
C. de hered. vel ab. vend. Ludovic. Roman. in l. si vero 65.
§. de vero, ex num. 19. ff. solut. marr. Thufus lit. L. concl.
261. Socin. lit. L. regula 284. Castillo de usfruct. c. 3. num.
81. Sordus confil. 271. n. 27. & 28. lib. 2. ubi enim lex non
distinguit, neque nos distingue debemus, l. 3. in fin. ff. de
offic. Presid. l. Imperator, §. ultimo, ff. de postul. cap. si Romanorum 19. dicit. Thufus l. 508. Ex quo non sol-
luna quoad caput adjudicationis, sed etiam quod caput
conditionis prædicta effectum suum fortiebantur,
juxta tradita ab Affiliis dicit. dec. 261, Caravita ad Ritu
259. num. 16. Muscatello in prax. lib. 2. par. 1. gloss. Senten-
tia, num. 163. A tempore vero Vincentii de Franchis ob
quandam animadversionem Consiliarii Joannis Felicis de
Scalaleo recessum est ab antiqua consuetudine, & stylu,
& stylus novus introductus, ut prædicta decreta executio-
ni mandarentur solum quoad adjudicationis caput, si ere-
ditor eam viam eligat, non vero quoad caput venditionis
bonorum, quoad quem effectum appellatio interposita
non solum devolvit causam, sed etiam suspendit senten-
tiam. Idque ita, ut nostro tempore jam haec res abierit in
confutendum incontrovertibilem. Hoc plane colligitur
ex traditis à Franchis dec. 120. Muscatello in prax. lib. 1. p.
7. glossa, Condemnando, num. 113. & lib. 2. part. 3. gloss.
adjudicantur, ex num. 49. Tapia ad praeditam pragmat. de
affinitate, num. 4. lib. 3. juris Neapolit. Rubrica 40. Ro-
vitus ad pragmat. 2. num. 1. de appellat. refer. Barbatus ad
pragmat. de affinitate, gloss. 1. ex n. 52.

²⁶ Ratio tamen illa præcipua hujus nove introductionis,
de qua Franchis dicta decisione, 120. num. 8. displacevit Rovit,
in d. pragmat. 2. camque impugnat ex num. 4. ut vide-
mus, quam leniter in judiciis introducatur novus stylus,
& recedatur a veteri. Sed quoniam prædicta impugnatione
involvit difficultatem, an, & quando debitor possit recuperare
pignora sua in causam executionis capta, & ven-
dita, de qua nos suse, & ex professo (Deo volente) age-
mus titulus sequenti, disputat. 24. visum est hoc loco eam
omittere, & que dicenda erant, commodiori, & con-
gruentiori loco reservare.

²⁷ Habet item juxta jura Neapolitana execuptionem pa-
ratam significatoria expedita contra debitores Universi-
tatum per Rationales, aut alios Deputatos ad videndum
rationes, & computa Universitatum, juxta pragmat. 5.
in cap. 26. & ultim. de administrat. Universitarum, sic in-
tellectam, & acceptatam communis interpretatione, teste
Vincenzo de Franchis dec. 347. Muscatello in prax. libr.
2. gloss. sententia, num. 173. & 174. que est in 1. par. Rovi-
to ad eadem pragmatricam ex num. 46. que quoad illud cap-
put concordat cum iure Castell. l. 2. tit. 6. lib. 3. Recov.
juxta tradita à Gurtierez lib. 1. pragmat. 37. Boydill.
in Polit. lib. 3. cap. 4. ex num. 84. Escobar de Raitocinii. c.
31. Item juxta eadem jura Neapolitana executionem pa-
ratam habent sententias syndicatus quoad pecuniariam pe-
nam, ut in capitulo vulgaris fama Regis Roberti, quod
est juxta ordinem Joan. Anton. de Nigris. 260. ubi idem
Joan. Anton. Puteus de vindicatu, verb. Appellatio, cap. 1.
ex n. 16. quod videtur concordare cum iure communi in
l. nulli 3. C. quoram appellat. non recipi.

²⁸ Habet tandem executionem paratam instrumenta pu-
blica, & guarentigia confecta, juxta Constitut. instru-
mentorum robur, libro 1. titul. 83. apud Affiliatum libr. 1.
Rubrica 479. Sunt vero duæ viae exequendi prædicta instru-
menta. Altera liquidationis juxta Ritu 166. cum sequen-
tibus, sub certis quibusdam solemnitatibus, & ceremo-
niis, ut ibidem notat Caravita, Troyius, & Scagliolus n.
18. Maranta in praxi part. 6. tit. de instrumentorum produc-
tione, seu ostavo actu, ex n. 1. Galterius in præt. instru-

mentaria 2. part. prime principalis, Rubrica unica, ex n. 1.
Rovitus in Rubrica de instrumentorum liquidatione, ex nu-
mer. 3. Tapia lib. 3. juris Neap. Rubric. 45. in princip. & ad
praeditum Ritu 166. Item debitores. Gizzarellus decif. 72.
Istis instrumentis liquidabilib. adnumeranda sunt Apo-
œce Bancæ, in quarum executione proceditur ad instar
instrumentorum liquidatorum via Ritus, juxta pragm.
64. §. 2. & 6. de offic. procurator. Caesar. ubi prosequi-
tur Rovitus ex num. 32. Galterius in practica instru-
mentaria 1. prima partis, Rubric. 2. num. 46. Gaitus
de credito, cap. 2. tit. 9. ex num. 3219.

Altera executionis via conceditur instrumentis publi-
cis, & guarentigia vigore pacti executivi, quam ex
moribus potius, quam legibus descendisse animadver-
tione titulo, disp. 2. quæst. 7. selt. 3. num. 913. Illi
sunt frequentiores casus, in quibus patet in Regno via
executiva, alios enumerat Muscatello in prax. lib. 1.
part. 7. gloss. sententia, ex num. 133. & ex num. 165.
& Maufomus de causis executivis, post questionem 6.
ex ampliatione 1. per omnes sequentes.

Est autem inter has duas exequendi vias latum, ma-
gnunquid differunt. Nam prima liquidationis criminalis
est, & in ea morosus debitor, qui sua obligationi
tempore debito non satisfecit, non auditur, nisi in vincu-
culis, vel facto deposito, & insuper si vincitur, sic autu-
ditus patitur pecuniam decimam Fisco applican-
dam ultra quantitatem debiti ob perfurium incursum,
& in observantiam juramenti in omni contractu instru-
mentario in hoc Regno adhibetur; ut observat Affiliis
decif. 64. & Franchis dec. 162. ubi Additio Ricci, &
Visconte, & dec. 353. Et antiquitas etat imposta de-
bitori contravenienti pena corporalis abscissionis ma-
nus, ut in Ritu 171. & in Ritu 179. ubi notat Caravita,
& in Ritu 166. num. in fin. Secunda vero agendi via
est mere civilis, & in ea reus auditur vincula, & non
facto deposito, & nullam pecuniam patitur præter solu-
tionem debiti,

Hoc tamen loco obiter se offert advertendum, pro-
pter manifestum errorem quorundam mentibus infixum,
sententia judicium delegatorum, etiam si delegatio sit
a Principe, & delegatus si judex de gremio aliquis
Tribunalis, cuius sententia habent paratam executio-
nem, ut si esset Consiliarius S. R. C. aut Presidens
Regiae Camere Summarie, non habere executionem para-
tam, neque executioni mandari debere appellatione in-
terposita ad delegantem, seu ex concessione Principis ad
eadem superiora Tribunalia, ut probant rexus in l. 2. in l.
eos etiam 16. à proconsulibus 19. & in leg. præcipimus 31. §.
hec si appellatio, Cod. de applicatione. Notatque Franciscus
Marcus dec. 73. ex num. 2. & dec. 75. & dec. 345. 1. par. Ma-
ranta in praxi titulo, & quandoque appellatur, ex num. 386.
Franchis decisione 684. Rovitus in pragmatica 5. num. 17. de
officio S. R. C. qui ita dicit se obtinuisse in quadam causa.
Expendo ergo pro hac sententia in hoc Regno verba prag-
matica 10. in 8. 2. que eadem repetuntur in pragmatica 11.
§. 2. de Officialibus, & que eis prohibeant. & est pragmatica
Magniullius Regis, & domini nostri Philippi II. qua ita
habent. Pero ben permissimus, que encajado de salimento de
algún Banco, el Virrey pueda nobrar algún Comisario dele-
gado del Consejo, o de la Sumaria, para que haga lo que al
tal Banco conviene. Y si alguno se sintiese agraciado de lo
que se sentencie, se apele al Tribunal, donde de justicia ha
de venir, y tratarse la causa, de que apelara. Ex quibus
plane fit, non esse denegatam in hoc Regno facultatem
appellant, quam jura communia concedebant litigian-
tibus apud judices delegatos, si se gravatos senserint
ex eorum sententiis. Ac per consequentem appellatione
interposita eas sententias executioni mandari non pos-
se. Nam, ut recte adnotavit Jason consil. 187. numer.
25. in fine, versiculo tertio prædicta conclusio, volume
2. Ubi permisso est appellatio, illa censetur impedita ex-
ecutionem, alioqui futura effeta frustratoria, cum tam
lex, & natura nihil faciant frustra, Augustin. Barbosa A-
xiomatica 33. numer. 3. Brunorus à Sole in propositionum
juris compendio, litera N. verbo Naturæ, ut de lege probat
hoc stipulatio, §. Divus, ff. ut legat seu fideicommiss. nom.
cau. l. qui bis idem 18. ubi notat idem Jason numer. 7. ff. de
verbis oblig. l. postlimini 5. §. ultimo, ff. de cap. & postlim.
reversi. de natura testatur Aristoteles, lib. 1. Politic. cap. 2.
& lib. 2. de generatione animal. cap. 4.

Neque nobis objiciat quis verba pragmat. 1. de delegatio-
nibus, in qua dum referuntur incommoda orta ex de-
lega-

legationibus in hoc Regno frequentissimis, tam commis-
sis Tribunalibus, ut universis, quam quibuslibet Minis-
tris, ut singulis, inter cetera dicitur: Dalche è nato, che
dalle sentenze, che in virtù di tali delegationi sono fatte,
lo parti non ne hanno posso appellare. Nam respondetur,
illa verba esse referenda ad delegationes factas Tribunalibus,
ut universis; observatur enim in illis, ut cum judi-
ces congregati sunt superiores, sententia prima manden-
tur executioni, non expectata reclamatione, neque atten-
ta, quod videtur innuere Pragmatica 13. de officio judi-
cum. Ita contigit in quadam causa inquisitionis falsitatis
contra quandam Scribam Sacri Consilii. Nam cum me
agenti partes fisci instanti fuisse condemnatis ad trimes-
tes, per Judices Congregationis delegatae contra falcis
sententia subito fuit executioni mandata, interven-
tientibus Dominis Regis Consiliariis Joanne Franciso
Sanfelicio, nunc meritissimo Regente, D. Francisco Sa-
pio, D. Flaminio Constantio, & Justice M. V. C. Marco
Antonio Rossino, viris note integritatis, ut taceam plu-
ritas alias corundem laudatissimas virtutes, & ornamenti-
a. Cum tamen certum sit, non mandari executioni sen-
tentias primas S. C. in causis criminalibus, continentis
gravamen irreparabile, cum proceditur absque delega-
tione, ut dixi supra num. 12. Hoc autem fortassis ex eo
provenit, quoniam à sententiis latet in judicio criminali
in Collaterali Consilio non datur reclamatio, juxta anti-
quam observantiam, de qua testatur Vincent. de Fran-
chis dec. 637. num. 1. & Ponte de Rosef. Proregis tit. 12.
num. 6. forsan quia in eis proceditur nomine Regio, ut
significat Ponte, & consentur sententia Principis, aut
Senatus, à quibus appellare non licet, l. 1. §. 1. & 2. ff.
à quib. appellare non licet. Cum autem ista congregatio-
nes procedant in causis ex delegatione Proregis in Col-
laterali Consilio, videntur obtinere locum ipsius Collateralis
Consilii in istis causis delegatis, cum sint Tri-
bunal collegiatum. Non esse autem verba illa prædictæ
pragmaticæ referenda ad delegationes factas Ministeris
Tribunalium, ut singulis, quæ significet, ab eorum
sententiis appellari non posse. In eis enim placitum est,
non vigere eamdem rationem, quippe cum scitum sit
proverbium: *Multa manus onus levius redditum*, apud
Erasmus chilidae 2. centur. 3. adagio 95. plurimi enim
industria difficultatem minuit, & integrum est judi-
cium, quod plurimorum sententiis confirmatur, capit.
prudentiam 21. in principio de officio, & pœnitentia judic.
deleg. & ut vulgo dicimus, plus vident quatuor oculi,
quæ duo; & contra autem: *Unus vir, nullus vir*, apud
cum Erasmus chilidae 1. centuria 5. adagio 40. &
apud Alciatuum emblemata 41. & ibi notata à Commen-
tatore, quæ apprimè in hanc rem cadunt.

³² Vel secundo, & melius respondetur, fortassis verba
illa pragmatice orta fuisse ex vana illa persuasione, à
delegatorum sententiis non concedi appellationem, qua
ut multi in hoc Regno sunt decepti, potuit etiam decipi
illi pragmatice ordinato. Quorum verborum ratio
habenda non est, cum non inveniantur in decisione il-
lius, sed in relatione, & verba sint fortassis supplician-
tium pro ablatione delegationum potius, quam Legisla-
toris. Per qua censendum non est tot, tamque insignia
juris Civilis, & Canonici loca esse correcta, argu-
ment. si quando, Cod. de inofficio testamento.

³³ Ilud tamen est verissimum, prædictam resolutionem,
videlicet concedendam esse facultatem appellantia à sen-
tentia singulorum delegatorum, limitandam esse primo,
cum delegatio sit cum clausula, quod delegatus procedat
nomine Regio, tunc enim sententia executioni mandatur
appellatione non obstante, ut recte animadvertisit Capy-
cius decif. 114. & Joannes Vincentius de Anna in repet.
de Constitut. Constitutionem de Diu memoria num. 10.
Pont de pœnit. Proregis tit. 12. num. 4. Idque magna
cum ratione; nam à Principe non appellatur, leg. 1. in
princip. ff. à quib. appellare non licet, & per consequens
neque ab eo, qui nomine Regio judicat. Quod confir-
matur appetissimo exemplo, nam causa infra summam
unciarum duodecim committuntur decidenda cuilibet ex
Regis Consiliariis, qui potest eas solus decidere, pro-
ferendo sententiam nomine Regio, que sententia execu-
tioni demandatur, non obstante appellatione, ad instar
sententiarum Sacri Regii Consilii, juxta Pragmatic. 41.
capite, seu §. 1. de officio S. R. C.

³⁴ Secundæ limitanda est, cum delegatio expeditur cum
clausula, appellatio remota; nam tunc sententia dele-
Carleval, de Judiciis, Tom. II.

gati, non obstante appellatione, executioni mandatur.
Eam autem clausulam Princeps potest apponere in com-
missione, d. l. 1. §. interdum, ff. à quib. appellare non licet,
notat Colerus de processibus execut. 4. part. cap. 1. n. 25.
Sanchez consil. moral. lib. 3. unic. dub. 10. singulariter
loquens. Et sic habui ego commissionem cum prædicta
clausula ab Excellentissimo Due de Alcalà hujus Regni
Prorege, & Collaterali Consilio, cum delegata fuisse
mihi anno præterito 1630. instantibus Princeps Satriani,
& Princeps Belmontis, inquisitio, & punitio ejus
scandalosa seditionis, & resistentia, quæ dicebatur
facta à Civibus Civitatis Amanteæ Judici designato
ad immittendum in possessionem illius Civitatis Princepem
Belmontis, cui fuerat vendita à Regia Curia. Nam
hic est effectus clausula, appellatio remota, ut notant
Hippolyt. de Marsiliis singulari 295. Marant in prag.
6. part. tit. & quandoque appellatur ex num. 336. Scac-
cia de appellationibus, quæst. 26. limit. 1. ex num. 20.
Barbos. tract. de clausulis usus frequentioribus clausula 9.
& has easdem duas limitationes admittit Rovit. in d.
prag. 5. dicit. num. 17. de officio S. R. C.

Ut vero jam regrediamur ad institutum nostrum, cu-
jus gatia hac omnia præmissa sunt, agemus, quoniam
modo soleat in Regno Neapolitano via exequitiva con-
verti in ordinariam, idque in quatuor causis frequen-
tioribus, videlicet: Primo in liquidatione instrumenti.
Secundo in executione intentata virtute obligationis apud
acta. Tertiò in exequitione petitæ vigore pacti executi-
vi. Quartò in sententia affinitate. Nam quod de his
dicemus, poterit in aliis trahi ad consequentiam.

In primis, dum quis citatur super tenore instrumenti,
juxta prædictos Ritus 166. & sequentes, si appellaret
ab indebita citatione, ut quotidie contingit, facta relatione
in S. C. per M. C. V. si reus allegat contra liquidationem aliquam ex exceptionibus, quas recente Caravita
Ritu 167. ex n. 1. val contentis in prag. 8. cap. 7. de instru-
mentorum liquidatione in novissima compilat. aut diceret,
instrumentum non esse solemne, juxta Constitut. instru-
mentorum robur, quia non intervenerint testes omni excep-
tione maiores, cuius exceptionis meminit Affiliis in
dicit. Constitut. instrumentorum robur num. 32. & Freza de
presentatione instrumentorum part. 5. ex n. 3. Gaitus de
credo cap. 3. num. 396. cum sequentibus, num. 423. cum
sequentibus titul. 1. Caravita in dicit. Ritu 166. num. 18.
Cum certum sit, ubi statutum, vel lex requirit testes
omni exceptione maiores, vel testes integros, & bona
fama, quemadmodum requirit prædicta Constitutio,
opus esse, ut integritas, & bona fama testium articule-
tur, & probetur specialiter ab eo, qui se fundat in in-
strumento, vel testibus, nec sat esse generalem præsum-
ptionem de testium idoneitate, ut possit quis obtinere,
ut adnotarunt Hippol. de Marsil. singulari 187. num. 2.
& 3. Alciatius de presumptiob. regula 3. presumptio 2.
num. 2. Benintendia decif. 61. ex num. 15. Rolandus à
Valle consil. 84. ex num. 8. volum. 3. Covareuvia in cap.
relatam 11. ex num. 8. de testament. Gregor. Lopez in
leg. 117. tit. 18. par. 3. glossa 2. in fin. Molina de primog.
libr. 2. cap. 6. n. 30. Joannes Garcia de expensis, & me-
liorationib. cap. 6. num. 14. Velazquez in leg. 41. Tauri
glossa 11. n. 2. Avendanus de exequend. mandat. 1. par.
cap. 6. num. 7. Azeved. in leg. 1. num. 22. & 26. tit. 7.
libr. 5. recopil. Cavallos in speculo præt. quæst. 900. ex
num. 141. Bobadilla lib. 5. polizic. cap. 1. num. 224. Fa-
rinacius in prag. 62. ex n. 6. Macard de proba-
tionib. vol. 1. concl. 222. bonum quilibet ex num. 14. &
vol. 2. concl. 1022. num. 16. & 17. & vol. 3. concl. 1255.
qualitas ex n. 12. Menoch. de presumpt. lib. 5. presumpt. 1.
ex num. 35. Pacianus de probationib. libr. 1. cap. 53. ex
n. 61. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 537. ex n. 1.
Thufus litt. Q. concl. 16. ex n. 7